

Bijdrage voor het blad
Het Rozenkruis
95e jaargang nummer 2
najaar 2021

Samenvatting van een rede
gehouden op 7 mei 2012
voor de gezamenlijke ridders van
de kapittels

La Flamboyante, De Eendracht, Erasmus en Via Lucis.

De actualiteit van het soeverein worden

Hoe deze thematiek ook in de Blauwe Graden verscholen ligt

Samenvatting van het bouwstuk gehouden op 7 mei 2021
voor de Kapittels *La Flamboyante, De Eendracht, Erasmus* en *Via Lucis*
door Maarten Zweers

Inleiding

Op 7 mei j.l. had ik het genoegen in een online-ronde een bouwstuk te mogen opleveren voor de leden van de gezamenlijke kapittels *La Flamboyante, De Eendracht, Erasmus* en *Via Lucis*. Ik koos de titel *De actualiteit van het soeverein worden* met als ondertitel *Hoe deze thematiek ook in de Blauwe Graden verscholen ligt*.

Daar ik gewoon ben mijn voordrachten en bouwstukken vanuit een paar aantekeningen improviserend te presenteren, zal deze samenvatting – waar de redactie mij vervolgens om vroeg – niet letterlijk mijn woorden van die avond weergeven. Alle hoofdelementen van mijn betoog zijn in deze samenvatting opgenomen, maar het kan zijn dat sommige details, die ik op die avond heb uitgesproken, ontbreken en er is sprake van enige toevoegingen.

3 Ritualen

In dit bouwstuk komen drie ritualen ter sprake:

- Het 1^e graads ritueel
- Het 3^e graads ritueel
- Het ritueel van de Soeverein Prins van het Rozenkruis.

5 Gewetensvragen aan de Broederschap

Naar mijn overtuiging is de maçonnieke ritus vol mystiek goud. Dat goud is zo omvangrijk en diepgaand, dat het ook antwoorden kan geven op de vele, vaak zelfs volkomen nieuwe levensvragen, waarmee de mensheid door de talloze revolutionaire veranderingen in onze tijd en wereld wordt geconfronteerd. Maar om die universele kwaliteit van de ritus bloot te kunnen leggen, zouden we ons wel eens een aantal gewetensvragen mogen stellen ten aanzien van de duiding, die wij al eeuwen aan sommige elementen van de ritus geven. Daarnaast zijn er prominent in de ritus aanwezige elementen, die wij bijna nooit enige aandacht geven en de vraag is gerechtvaardigd, of dat wel verstandig is. Daarom zal ik in dit bouwstuk ook vijf gewetensvragen stellen, die allemaal opdoemen, als we wezenlijk aan de hand van de drie genoemde ritualen gedachten willen ontwikkelen aangaande *de actualiteit van het soeverein worden*:

1. Behoren de reizen van de drie Blauwe Graden wel in het gilde-systeem thuis en geldt dat systeem niet alleen de bouw-symboliek?
2. Kunnen we het ons eigenlijk wel permitteren een notie als *de voortstuwende wereldorde* zomaar als beginselverklaring te schrappen (1999), terwijl *orde* en *voortgang* sinds mensenheugenis binnen het mystieke denken als condities voor de bouw van een kosmos zijn erkend? Realiseren we ons eigenlijk wel, dat deze formulering – na de Hoogste Drie-eenheid – tot het fundament van het mystieke denken behoort, waar alles wat het leven binnen een kosmos aangaat op gebouwd is?
3. Waarvan spreekt de dualiteit oude-nieuwe meesterwoord? Wij menen doorgaans een duiding te kunnen geven aan het oude meesterwoord, maar stellen ons praktisch nooit de vraag wat het nieuwe meesterwoord wel zou kunnen betekenen, terwijl we daarmee – tenminste voorlopig – toch verder moeten. Wat is de werkelijke, concrete betekenis van dat nieuwe meesterwoord en gaan we bij de gangbare duiding van het oude meesterwoord niet *gevaarlijk* of misschien zelfs *rampzalig* kort door de bocht?
4. De Linea Sacra vormt hart en ruggengraat van alle mystiek, is de centrale lijn, die vanaf de geblokte vloer dwars over het tableau en door de tempel, zelfs door het Alziend Oog tot in het buiten-kosmische voert. Deze niet voor niets heilig genoemde, denkbeeldige lijn valt bovendien samen met de tempeltrap en komt uit in de Middenkamer. Kunnen we het ons in deze tijd en wereld nog permitteren nagenoeg geen enkele aandacht te geven aan de betekenis deze Heilige Lijn, aan de tempeltrap met zijn zeven treden en de Middenkamer?
5. Kunnen we het ons nog permitteren het planetaire verband, waarin de ritus ons bestaan en onze arbeid toch nadrukkelijk plaatst, bijna geheel te verwaarlozen, terwijl juist in deze tijd de samenhang van ons leven met dat van Moeder Aarde zo evident is geworden? Denk ook aan de prominent in onze werkplaats aanwezige en bij de opening der Loge genoemde zon en maan.

2 ‘Bonussen’

Al deze gewetensvragen zullen we onderweg tegenkomen bij onze zoektocht naar *de actualiteit van het soeverein worden*. En dan zal blijken, dat dit thema ons tenslotte twee grote ‘bonussen’ oplevert:

- De ontdekking, hoezeer de maçonnieke ritus ook toereikend is om ons inspiratie te bieden bij de vele actuele, vaak volkomen nieuwe levensvragen, die het huidige tijdsgewricht op onze bordjes legt.
- Dat er vele onvermoede dwarsverbanden binnen de ritus bestaan, die ons ontzag voor het geheel alleen maar doen groeien, maar hopelijk ook het besef, dat we niet met een profane insteek daarin mogen ‘rommelen’.

Wat is soevereiniteit – het hoofdbegrip van dit bouwstuk?

We denken bij soevereiniteit in eerste instantie aan absolute monarchen, koningen en keizers – de volledig onafhankelijken. Door zalving werden zij gekroond.

Hetzelfde beeld geldt echter ook voor ‘koningen in de geest’: De titels Messias en Christus betekenen letterlijk *de gezalfde*. Het gaat hier om *de geheiligde, de geheel op zichzelf staande* en dus *volkomen vrije mens*.

Aan deze volkomen vrijheid van een enkel individu kleeft echter een groot probleem, dat het leven van dictators, die naar die persoonlijke volkomen vrijheid van handelen streven, onontkomelijk aan den lijve ondervinden. Immers, daar waar hun handelen bij hun medemensen in slechte aarde valt, komt er verzet. Dat dwingt de dictator dan om dat verzet te onderdrukken en zo ontstaat er een vicieuze cirkel, die er tenslotte toe leidt, dat de dictator het tegendeel van een vrij mens wordt – hij heeft zijn handen vol om zijn vrijheid te bevechten en tenslotte worden zij, die hem het naaste staan, zelfs een bedreiging voor hem. Deze vorm van streven naar soevereiniteit loopt dus vast. De enige ‘aanpak’, die wel ‘werkt’, ligt in wat in ons 1^e graads ritueel verscholen ligt in de combinatie van twee rituele gebeurtenissen: *de notie van het “Op U komt het aan!”* en *de bereidheid de bittere beker tot op de bodem te ledigen*”.

Als we erkennen, dat alle mensen gelijkgerechtigd zijn en dus ook het recht op soevereiniteit hebben, dan mag de ene mens de andere niet in zijn zoektocht naar die soevereiniteit dwarsbomen. De ultieme consequentie daarvan is echter, dat we de ander niets mogen opdringen, zijn doen en laten nergens mogen doorkruisen en dus alle slagen, die daaruit voortkomen, hebben te incasseren. Het gaat om niets anders dan Jezus’ lering van het toekeren van de andere wang.

Voorwaardelijk voor de logica van deze leer is de reïncarnatie-gedachte, die ervan uitgaat, dat iedere ziel een keten van levens achtereen meemaakt met daartussen perioden van dood tot nieuwe geboorte, precies zoals de dagen zich aaneenrijgen met de daartussen liggende nachten, en dat je daden van dit leven doorwerken tot in volgende levens, gelijk je daden van vroegere dagen tot in latere dagen doorwerken. Wie zijn ziel wil verlossen, moet die niet met schadelijke daden jegens een ander belasten. Met slechte daden bemoeilijkt hij weliswaar het leven van de ander, maar bevuilt hij niet diens ziel, doch alleen die van zichzelf. Wie onaantastbaar en dus soeverein wil worden, moet trachten het andere leven in alles liefdevol te blijven bejegenen, ongeacht wat dat andere leven hem aandoet – hij moet bereid zijn die bittere beker tot de bodem te ledigen, ook al staat hij daarin volkomen alleen – het komt enkel en alleen op hem aan.

- Dat die vergaande levenshouding veel cynisme te beurt valt, is overduidelijk, maar we hebben het hier ook over ‘Inwijding in de levensmysteriën’. De ritus gaat wel ergens over, is wel iets meer dan een ‘methode’!
- Dat wij nog niet zover zijn, geven we aan, door ons *prinsen* te noemen, ‘aankomend’ soevereine koningen.
- Dit is de levenshouding van Jezus geweest, die bij Getsemane tot driemaal toe zijn Vader te kennen gaf, als het echt moest, bereid te zijn die bittere beker tot de bodem te ledigen, en op het moment-supreme meende geheel alleen te staan – zelfs zijn Vader had hem in zijn beleving verlaten.
- Dit is wat de in mijn ogen grootste mystieke dramatische kunstenaars van onze cultuur – Shakespeare en Wagner – in hun beider zwanenzang hun hoofdpersonages in hun levenshouding aan de dag doen leggen: Prospero in de epiloog van *The Tempest* en Parsifal in het voorspel tot de 3^e acte van het muziekdrama *Parsifal*. Beiden hadden de hoogste macht verworven, maar zetten die niet meer in ter bescherming van zichzelf. Dat is de sleutel tot de ‘verlossing’, tot het komen tot de hoogste soevereiniteit.

1^e graads ritueel

Wie in het 1^e graads ritueel alle geestelijke struikelblokken (eerste reis) en alle emotionele blokkades (2^e reis) in zichzelf heeft overwonnen en de *genade* heeft mogen *ontvangen* (via de *passieve, linker* hand) van het bij die arbeid opgelopen ‘stof’ geschoond te zijn geworden, kan vervolgens aan bovenstaande ultieme opdracht beginnen. (Van schuld kan je niet worden geschoond. De ander kan je vergeven, maar dan ben je nog niet vrij van de schuldgevoelens. De ultieme genade is dan ook nog niet, dat de ander je vergeeft, maar dat het je vervolgens gegeven wordt je zelf te kunnen vergeven, dat je bevrijd wordt van je schuldgevoelens.)

In de praktijk zijn wij wisselvallig in de plaats die wij in het rituele gebeuren aan het *“Op U komt het aan!”* toekennen, waarschijnlijk, omdat we ons niet voldoende realiseren, hoe dit moment met *de bereidheid om de bittere beker tot de bodem te ledigen* verbonden is. Het *“Op U komt het aan!”* hoort bij het moment, waarop we even het licht zien en alle broeders ons met hun uitgestrekte armen in de volstreekte eenzaamheid drukken. Die notie komt als een mystieke openbaring in een enkel moment van groot licht bij ons binnen. (even is de blinddoek af) Die ervaring grift zich in ons geheugen, waardoor ons bewustzijn niet meer in duisternis, maar *in een schijnsel van licht* terecht is gekomen.

Vervolgens wordt onze bereidheid gevraagd de bittere beker tot op de bodem te ledigen. Daarmee is aan de condities voor de derde reis, die van de uiterste beproevingen, voldaan. Wie die reis vervolgens volbrengt, zal in het volle licht het complementaire beeld van de volkomen eenzaamheid beleven: het opgenomen zijn in de eenheid van de broederketen.

Gewetensvraag 1

Dat dit geen leerling-arbeid is, moge duidelijk zijn. Waar de 3^e reis in het 1^e graads ritueel in culmineert, is niets minder dan de grote lijdensweg, die naar de volkomen soevereiniteit voert. Het gildesysteem geldt niet voor de reizen, maar voor wat er in de bouwsymboliek na de reizen gebeurt.

Hetzelfde geldt voor het 2^e en 3^e graads ritueel.

Wie bij de 5^e reis in het 2^e graads ritueel geen werktuigen – zelfs geen Winkelhaak – meer van node heeft, weet volkomen naar de kosmische wetten zijn weg in het leven te gaan en brengt in geen van zijn werken meer disbalans aan. Al wat in het leven natuurlijk groeit, toont in zijn vormgeving de gulden snede – de wiskundige verhouding, die altijd bij groei getuigt van de balans tussen verleden en toekomst (tussen wat reeds gevormd is en wat ‘in aanbouw’ is) en getuigt van de hoogste orde en schoonheid. Het pentagram met de gulden snede verbeeldt diezelfde kosmische wet op geometrische wijze. De toegevoegde vlammen wijzen ons erop, dat het hier een voortdurend transformatie-proces geldt.

Dit behoort weliswaar niet tot het thema van dit bouwstuk, maar is voor de stelling, dat de reizen niet in het gilde-systeem thuis horen, wel van belang. We zullen hierna ontdekken, hoe het 3^e graads ritueel vanuit weer een geheel ander perspectief onze levensreis benadert. Kortom, de reizen in de Blauwe Graden dramatiseren op drie verschillende wijzen de reis naar het meesterschap, zij het steeds vanuit een geheel ander perspectief.

Mens en mensheid zijn niet dezelfde als vroeger, maar maken een ontwikkeling door

De titel van dit bouwstuk spreekt van de actualiteit van het soeverein worden. Dat suggereert, dat soeverein worden vroeger minder actueel was? Menigeen zal dat ontkennen, maar toch is het zo.

De mens was 100, 1000, 3000 jaar geleden anders dan nu. Toen de Griekse filosofen gingen filosoferen, was dat nieuw, toen Boeddha met zijn boodschap kwam, was dat nieuw, toen Jezus met zijn boodschap kwam, was die weer verdergaand dan die van Boeddha, toen het Humanisme ontstond, betekende dat een nieuwe kijk op de mens, de Franse Revolutie sprak van nieuwe idealen en visies op het menszijn, toen Freud en Jung van het onderbewustzijn gingen spreken, legden zij een aspect van het menselijke zijn bloot, waarvan nog alleen enkele notie hadden. We moeten als het om de ontwikkeling van de *mensheid* gaat, niet de enkele grote figuren als voorbeeld aanhalen, maar juist oog hebben voor de wijze, waarop de massa's veranderen en mensen zich vanuit *ongeïndividualiseerde* massa's gaande de eeuwen steeds meer *individualiseren*. Achter de mantra: “*De mens heeft altijd lief gehad, is altijd egoïstisch en moordlustig geweest en zal dat ook altijd blijven*” schuilt een denkfout: Je kan op school in alle klassen drieën, vijven, achten en tienden halen. Als je alleen naar de cijfertjes kijkt en niet stil staat bij het feit, dat de sommetjes steeds moeilijker worden, zie je de voortuitgang niet. Het is oneindig veel moeilijker om met miljoenen, laat staan met miljarden mensen een vreedzame samenleving op de bouwen dan met duizenden. Geen wonder dat er nog steeds onvoldoendes vallen. Deze notie hebben we nodig om het 3^e graads ritueel en de 2^e en 3^e gewetensvraag aan te kaarten.

Het mystieke gedachtengoed

Het is praktisch om het mystieke denken in twee grote thema's te verdelen:

- universele mystieke wetten
- de bewustzijnsontwikkeling der mensheid

Beide thema's zijn volkomen vervlochten:

De bewustzijnsontwikkeling der mensheid voldoet aan de hoogste universele wetten en omgekeerd:

de mate, waarin de universele wetten door de mens gekend kunnen worden, hangt van zijn bewustzijnsontwikkeling af.

We beginnen hier met enkele universele mystieke wetten en stappen dan over op de ontwikkeling van bewustzijn, waarbij dan de tweedeling, die wij als het oude en nieuwe meesterwoord kennen, een universele tweedeling blijkt te zijn, die – zo boven, zo beneden – dus ook in de bewustzijnsontwikkeling van de mensheid optreedt.

De ademende kosmos – alles is voortdurend in ontwikkeling – de voortstuwende wereldorde

Eén van de eerste wetmatigheden, die zich aan bewustzijn ontvouwen is de dualiteitsgedachte. De constatering, dat er een Mysterie is, introduceert die wet van dualiteit reeds: [Bewustzijn – Mysterie]. Denk ook aan het yang en yin van de oude Chinezen. Het ene complement bestaat bij de gratie van het andere. Zodra die met elkaar in wisselwerking komen, is er sprake van golven en is er dus dynamiek en dus energie, zij het nog alleen in de hoogste geestelijke sferen. (Daarom is energie zonder een geestelijke, ‘elektrische’ bewustzijnscomponent onbestaanbaar, omdat bewustzijn – zij het van onvoorstelbaar hoge kwaliteit – vanaf het eerste moment in het spel is, zoals ons Tableau met zijn twee sferen ons ook voorhoudt.)

Vanuit die constatering is het een kleine stap om te concluderen, dat alles, wat uit die eerste dualiteit voortkomt, ‘ademt’ gelijk een golfbeweging. Zo kom je bij de mystieke gedachte dat ook *de kosmos ademt*. (denk aan de woorden van de E.:Mr.: in de broederketen van het 3^e graads ritueel) En dat geldt vervolgens ook voor al wat uit die kosmos voortkomt. Dus geldt: *Alles ‘ademt’*.

Iedere ademtocht levert – ongeacht het niveau, waarop we het leven willen bezien – een ervaring voor beide componenten op, voor bewustzijn en de daarmee corresponderende vormgevingen. Daarom is *alles voortdurend in ontwikkeling*, zowel het bewustzijn als de daarmee corresponderende vormgeving (denk b.v. aan de hiervoor gememoreerde gulden snede en het pentagram of aan het *panta rei – alles stroomt* – van de Griekse filosofen).

De wereld getuigt bovendien van *orde* en *balans*. Een kosmos zou instorten, als die er niet zouden zijn. Dat betekent, dat alles voortdurend in ontwikkeling is én daarbij van orde en balans getuigt. Het Griekse woord *kosmos* betekent ook *orde* en vandaar pregnant gebruikt ook *sieraad*, omdat wij orde als schoonheid ervaren.

Die mystieke notie werd tot voor kort in de maçonnieke traditie gekoesterd als een beginsel onder de formulering *de voortstuwende wereldorde*.

Dat betekent dat ook de mensheid als geheel een bewustzijnsontwikkeling doormaakt, die voldoet aan de universele wetten, die gelden voor alles wat in de wereldorde zich ontwikkelt, ‘voortstuwt’.

Het is niet verwonderlijk, dat de wet van dualiteit ook in die voortdurende ontwikkeling van bewustzijn en vormenwereld speelt. Bij de ontwikkeling van bewustzijn is er in het mystieke denken dan ook altijd eerst sprake van een fase van bewustzijn *tegenover* een buiten dat bewustzijn ervaren wereld – simpel gezegd: *leven in wisselwerking met een externe wereld* – gevolgd door een *innerlijk ontwaken, leven in wisselwerking met een interne wereld*. Daar de uiterlijke beleving niet ophoudt te bestaan, staan daarom in de tweede fase de innerlijke en de uiterlijke beleving ook nog met elkaar in wisselwerking.

De eerste fase wordt altijd ingezet vanuit *een soort paradijselijke situatie*, die – populair geformuleerd – door *verleiding* (zondeval) wordt verlaten.

De overgang van de uiterlijke naar de innerlijk fase wordt altijd door *nood* veroorzaakt, waardoor er voor bewustzijn niets anders opzit, dan de bevrijding uit de nood in het eigen wezen te gaan zoeken. Men wordt – ongeacht of zich dit op bovenmenselijk of op menselijk niveau afspeelt – gedwongen in het eigen innerlijk af te dalen en daar door exploratie tot verlossend inzicht te komen om de nood in de ‘buitenwereld’ te kunnen lenigen. De gehele cyclus kan versimpeld als volgt worden samengevat: *paradijs – verleiding – nood – verlossing* (= hervonden paradijs, zij het op een hogere trede van bewustzijnsniveau)

De dualiteit van oude Meesterwoord – nieuwe Meesterwoord

Deze verdeling in twee fasen binnen een bewustzijnsontwikkeling geldt voor alle geestelijke niveaus en treffen we in eerste instantie o.a. al aan in de Hindoeïstische mystiek in de tweedeling Brahman – Brahma, maar geldt voor alles, wat daar vervolgens uit voort komt – dus ook voor de bewustzijnsontwikkeling van de mens.

Dat grote mystieke inzicht is in onze traditie rond 1720 geïntroduceerd met de Hiram-mythe, waarbij het oude meesterwoord de eerste fase en het nieuwe meesterwoord de tweede fase geldt. Met deze gedachten gaan we naar het 3^e graads ritueel met de Hiram-mythe en het oude en nieuwe meesterwoord.

Gewetensvraag 2

Intussen is de 2^e gewetensvraag gerezen: De bovenstaande gedachtengang vindt zijn basis in wat in de maçonnieke traditie *de voortstuwende wereldorde heet*. Vandaar gewetensvraag 2:

Kunnen we het ons eigenlijk wel permitteren een notie als de voortstuwende wereldorde zomaar als beginselverklaring te schrappen (1999), terwijl orde en voortgang sinds mensenheugenis binnen het mystieke denken als condities voor de bouw van een kosmos zijn erkend?

Innerlijk ontwaken voorwaardelijk voor het komen tot soevereiniteit

3^e graads ritueel

Een transitie van een uiterlijke naar een innerlijk belevingswereld

Het 3^e graads ritueel bevat een groot aantal vergaande thema's. Ik beperk me in deze beschouwing tot het onderscheid *oude-nieuwe meesterwoord* en *de diepste, buitenste duisternis*. Dit zijn namelijk de twee thema's, die direct te maken hebben met ons innerlijke ontwaken, dat voorwaardelijk is om tot soevereiniteit te geraken. We beginnen met de dualiteit oude-nieuwe meesterwoord, of zoals ik in mijn profane voordrachten en publicaties gewend ben dit in de actualiteit zo prominent spelende fenomeen te formuleren: *de oude en de nieuwe orde*.

Soevereiniteit is een kwaliteit, die de mens geheel op eigen kracht en in zichzelf tot ontwikkeling moet brengen. Innerlijk ontwaken is dan ook volstrekt voorwaardelijk om tot soevereiniteit te kunnen komen. De reis tot de soevereiniteit vangt pas aan met het nieuwe meesterwoord. In de oude orde vereist meesterschap in de maçonnieke taal en symboliek uitgedrukt altijd nog een driemanschap. Toen Hiram Abiff was gedood, bestond Salomo's soevereiniteit dan ook nog alleen maar in wereldlijke, uiterlijke zin. In de Hiram-mythe wordt dat gesymboliseerd door het beeld, dat met de dood van Hiram Abiff ook voor hem het Woord verloren was. Ten teken van het verlies van zijn innerlijke soevereiniteit verviel hij na de voltooiing van zijn concrete tempel dan ook in verwording: hij verloochende zijn God, zijn rijk viel uiteen en zijn tempel werd tenslotte gesloopt.

De tijdsmarkering van de overgang van de oude naar de nieuwe orde

❖ De Hiram-mythe

Uit het volgende zal blijken, dat de overgang van de oude naar de nieuwe orde voor het menselijke bewustzijn een immense wisselomzetting betekent, die tot op de dag van vandaag voortduurt. Voor die transitie zijn grof geschat wel drie millennia, van 1000 v. Chr. tot heden, nodig. Immers, naast de enkelingen, die destijds reeds aan deze innerlijke reis begonnen en de velen, die inmiddels al ruimschoots innerlijk zijn ontwaakt, staan er ook nog velen min of meer met twee benen in de oude orde. (Denk vooral aan de ultra-orthodoxe gelovigen.) De transitie is dus nog niet voltooid. Dat geeft het besef van de thematiek, die de Hiram-mythe aanreikt, ook zo'n immense actualiteit. Veel brandhaarden in onze huidige wereld vinden hun verklaring in deze thematiek. Zij die nog grotendeels in de oude orde leven, begrijpen degenen niet, die al vanuit hun innerlijk in de wereld staan. De laatsten vinden dat al zo gewoon, dat ze niet beseffen, wat het probleem van de achterhoede is. (N.B. Zonder enig besef, wat soevereiniteit inhoudt, zal de voorhoede ook nooit goed op de achterhoede reageren. Dat maakt het soeverein worden ook zo actueel en voorwaardelijk voor vrede op aarde.)

De notie, dat we in een grote transitie van levensbenadering verkeren, hebben de makers van de Hiram-mythe en het 3^e graads ritueel rond 1720 aan de maçonnieke traditie toegevoegd.

Om in die notie ingewijd te kunnen worden, moet de inwijdeling met zijn beleving naar de tijd en cultuur terug, waarin deze ontwikkeling zijn aanvang nam. Hij moet zich bewust worden, dat het om een gebeuren gaat, dat de gehele mensheid betreft en dat tot op de dag van vandaag voortduurt. De inwijding is een individueel gebeuren, waar de één eerder aan toe is dan de ander en dat verklaart, waarom de transitie millennia vraagt. De inwijding vindt dus steeds plaats, als een mens er in het heden aan toe is, maar tegen de achtergrond van een psychologisch gebeuren, dat ca drie millennia geleden aanving en middels een mythe wordt gedramatiseerd.

In de mythe zijn de belangrijkste kenmerken en condities voor die grote transitie opgenomen:

- Het gaat om de bouw van een *uiterlijke* concrete tempel (kenmerkend voor de oude orde) rond 1000 v.Chr., die in de nieuwe orde tot een *innerlijke* tempel moet worden,
- voor een god van een monotheïstisch geloof, die reeds de verbinding zocht met ieder individu binnen dat volk, een voorbode van een nieuwe orde, waarin ieder individu op zoek moet naar zijn eigen innerlijke god.
- Er is sprake van een 'moord' op een oude orde, die door een nieuwe moet worden vervangen,
- waarbij in die nieuwe orde de autocratie en autoriteit van een driemanschap vervangen moet worden door een collectief van individuele bouwers, die met elkaar de bouw van de tempel moeten trachten te voltooien.
- Het gebeuren speelt zich af midden in de bakermat van de nieuwe, opkomende Europese cultuur,
- in de tijd, waarin die nieuwe cultuur gestalte begon te krijgen.
- Centraal staat een volk, dat met de voorafgaande hoge Egyptische cultuur verbonden is geweest, waardoor de 'as' van die oude stervende cultuur weer als voedingsbodem voor de nieuwe cultuur kon dienen. (Denk aan de symboliek van de Phoenix, die altijd weer uit de as van de oude herrijst.) (Met de Babylonische ballingschap en de bouw van de tweede tempel wordt ook de 'as' van die andere, hoge oude cultuur aan de voedingsbodem van de nieuwe toegevoegd. Diverse Griekse filosofen waren nog in Egypte of Babylon ingewijd.)

❖ Ken U Zelf

Het is ook de tijd, waarin volgens de overlevering boven de poort van de tempel te Delphi de spreuk *Ken U Zelf* verscheen. Voor de weg naar zelfkennis is immers innerlijk ontwaken voorwaardelijk. Het nieuwe mees-terwoord kan individueel gekend worden, het oude niet, tenzij de innerlijke weg *ook* is afgelegd en met de afdaling in het eigen innerlijk is hervonden (de gouden driehoek). Dat gold voor de hele grote ingewijden in de oudheid, maar duidelijk niet voor Salomo en Hiram van Tyrus na de breuk in het drie-manschap.

De Europese en latere Westerse cultuur is in dat eerste millennium voor Chr. begonnen en is mystiek gezien de cultuur van deze grote transitie, die de totale bewustzijnsontwikkeling der mensheid in twee fase verdeelt.

Er zijn nog veel meer vertellingen, maar ook concrete historische gebeurtenissen (Humanisme, Franse Revolutie, erkenning onderbewustzijn, enz.) in de drie millennia te vermelden, die deze transitie beschrijven.

Alle toneelstukken van Shakespeare – de historische koningsdrama's uitgezonderd – beschrijven, hoe gaande de Europese cultuur van de klassieke oudheid tot in zijn tijd en in sommige van zijn komedies zelfs visionair naar de toekomst toe aspecten van deze transitie de mensen fundamenteel anders in het leven deden gaan staan.

De opera *Die Zauberflöte* van de vrijmetselaren Schikaneder en Mozart speelt zich af op de overgang van de Egyptische cultuur naar een niet nader genoemde nieuwe cultuur, die door de hogepriester Sarastro in de vergadering der ingewijden als "*eine der wichtigsten unserer Zeit*" wordt genoemd, waarna het gehele inwijdingsproces voor het eerst geheel op innerlijk ontwaken is gericht, omdat veelzeggend de ziel voor het eerst aan de zorg van de individuele mens wordt toevertrouwd.

De 'uiterlijke' belevingswereld tijdens de 1e helft van de bewustzijnsontwikkeling der mensheid

Eén van de belangrijkste verschillen in levenservaring tussen de mens in vroeger tijden en de hedendaagse mens ligt in het feit, dat de mens vroeger nauwelijks een innerlijke belevingswereld had. (Het gaat hier natuurlijk niet om de enkele hoog ingewijden, maar om de gewone mensen.) Alle ervaringen kwamen voor zijn beleving van buiten naar hem toe. Hij ervoer zijn eigen wezen geplaatst in een wereld, die zich buiten hem bevindt. Zijn belevingswereld was de 'buitenwereld'. De innerlijke belevingswereld had hij nog niet ontdekt. Alle voeding en lering kwam dus ook van buiten. Hij bezat wel een innerlijke *instinctieve* belevingswereld, maar nog niet het vermogen om in de eigen verbeelding *creatief* werkzaam te zijn. Op creatieve wijze, uitsluitend op eigen kracht en van binnenuit inzichten vergaren was hem destijds nog onmogelijk. Al wat de mens overkwam – in goede of kwade zin – werd als van buiten het eigen wezen afkomstig ervaren. Het goddelijke, de krachten in de natuur, de krachten, die ons kunnen beroeren of treffen, alles kwam als van buiten op hem af. Daarom heeft hij ook altijd buiten zijn eigen wezen bestaande goden verantwoordelijk geacht niet alleen voor de schepping en voor de natuurkrachten, maar ook voor menselijke eigenschappen als deugden en ondeugden, wraakgevoelens en liefde, inspiratie, wijsheid en leugen.

Amor een wraakgeest Hermes

De van 'buiten' op de mens afkomende goden en geesten

De 'innerlijke' belevingswereld tijdens de 2^e helft van de bewustzijnsontwikkeling der mensheid

We staan er zelden bij stil, omdat de meesten van ons als zo lang van de rijke innerlijke bron gebruik maken, maar wie daar even op mediteert, zal al snel ontdekken, wat hij niet allemaal reeds vanuit die innerlijke bron doet en wat de niet geïndividualiseerde mens van de 'oude orde' eenvoudig weg niet of nauwelijks ter beschikking had:

- Het met jezelf in dialoog kunnen zijn.
- Tot een individuele (religieuze) levensbeschouwing kunnen komen, i.p.v. een collectieve godsbeleving.
- Eigen innerlijke waarden zoals integriteit, een eigen moraal hebben, vanuit je eigen geweten leven i.p.v. uitsluitend volgens maatschappelijke normen.
- Innerlijke psychologische strijd kunnen aangaan. Het leven brengt hoe dan ook conflicten met zich mee. De innerlijk ontwaakte mens kan steeds meer de uiterlijk fysieke strijd – in vroeger tijd de enig mogelijk vorm om conflicten te beslechten – verlaten en vervangen door een innerlijke.
- Geduld, verdraagzaamheid en incasseringsvermogen zijn innerlijke deugden.
- Tot wroeging kunnen komen is een innerlijk vermogen. Correctie op misdaden moet er zijn. Wie nog geen wroeging kan voelen, aan hem moet de correctie lijfelijk worden vergolden. Daarom waren lijfstraffen in de oude orde niet misplaatst, maar rechtvaardig. (denk aan de wijze, waarop Salomo de boze gezellen strafte.)
- Innerlijke zekerheid en overgave aan het leven is een kunst. Vroeger ontleende men veelal zekerheid en autoriteit aan uiterlijkheden. Het huidige leven dwingt ons op veel fronten daarvan los te komen.
- Innerlijke autoriteit vanuit innerlijke kracht wordt steeds meer gevraagd. Doe je het niet goed als koning, minister, directeur, leraar of vader of moeder, die uiterlijke autoriteit beschermt je steeds minder.
- Geloofwaardigheid. De huichelaar wordt steeds meer doorzien door de innerlijk ontwaakte medemens.
- Geestelijke vermogens zoals inspiratie, creativiteit, fantasie, passie, gedrevenheid, idealisme, kunstbeleving zijn alleen mogelijk vanuit het eigen ontwaakte innerlijk. Doordat steeds meer individuele mensen creatief, gedreven en idealistisch worden, verandert onze mondiale samenleving zo exponentieel.
- Abstract, samenhangend, holistisch denken vereisen innerlijke verbeeldingskracht. Zonder deze vermogens zouden de wetenschappen nooit zo'n hoge vlucht hebben kunnen nemen.
- Tot slot de belangrijkste kwaliteit: Inleving, compassie en inultieme, hoogste zin de liefde. Daarvoor is het vermogen van innerlijke identificatie voorwaardelijk. Liefde in oude culturen leefde vanuit motieven als eer of groepsgeest: liefde voor de eer van je land, je familie, je meester waren meestal de motieven voor liefdevolle trouw en inzet van het eigen leven. Niet alleen in achterhoede culturen, maar ook in onze cultuur van slechts enkele generaties geleden waren de motieven om te trouwen, maar ook veelzeggend, de motieven om niet uit elkaar te gaan, tekenen, dat men vanuit een andere beleving de liefde zag.

Maatschappelijke gevolgen van het innerlijk ontwaken van de individuele mens

- Gelijke rechten voor alle mensen;
- Mondiale roep om gelijkwaardigheid van man en vrouw;
- Mondiale roep om democratie;
- Erkenning van het unieke van iedere mens;
- Toenemende aandacht en zorg voor iedere mens;
- De erkenning van de gender-thematiek;
- Toenemend protest tegen discriminatie, machtspolitiek en machtsstreven i.h.a.;
- Toenemend protest tegen corruptie en toenemende roep om openheid;
- Hoge vlucht van de wetenschappen door het toegenomen vermogen van abstract denken;
- Exponentiele maatschappelijke veranderingen door de creativiteit van vele individuele mensen;
- Toenemende zorg om het andere leven (aarde, dieren, enz.)
- Enz.

Gewetensvraag 3

Lopen we niet al bijna vier eeuwen – dus sinds de reactie van de Ancients op de introductie van de Hirammythe door de Moderns – blind aan de immense betekenis van deze mythe en met name van het nieuwe meesterwoord voorbij?

Ruïne van de tempel van Delphi

De lijdensweg voorwaardelijk voor het komen tot soevereiniteit

We kwamen tot het inzicht, dat innerlijk ontwaken voorwaardelijk is om tot soevereiniteit te geraken. Maar met innerlijk ontwaken beginnen we die reis pas. We kunnen hem echter alleen voltooien met wat wel de lijdensweg wordt genoemd. Laten we eens zien, hoe de lijdensweg in de drie ritualen, die we in deze beschouwing bezien, te herkennen is.

1^e Graads rituaal

In het 1^e graads rituaal vormt – zoals we gezien hebben – de 3^e reis de dramatisering van de lijdensweg.

3^e Graads rituaal

In het 3^e graads rituaal is de lijdensweg helemaal niet uitgewerkt. De reis langs de uiterste, buitenste duisternis is, zoals we hierna zullen beschrijven, een planetaire conditie, die de *nood* veroorzaakt om tot innerlijk ontwaken te komen en betreft dus niet de lijdensweg. Die moet nog komen.

Een stem, die we intuïtief als vanuit ons diepste en hoogste Zelf ervaren, wijst ons op die nood en vraagt ons of we bereid zijn alles te beproeven om het Woord, de sleutel van het leven, te hervinden. Die bereidheid tonen we en we geven ons over aan een onbekend avontuur, waar de moker van die hoge innerlijke stem ons in terecht doet komen. Dat avontuur werkt het 3^e graads rituaal niet uit. Het enige wat het rituaal aangeeft, is dat het zich in de Middenkamer afspeelt, in ons innerlijk. De oude mens van de oude orde is gestorven. Welke weg er in het innerlijk wordt afgelegd, wordt in dit rituaal niet ingevuld, alleen het eindresultaat wordt gedramatiseerd: *Die van het toppunt zijner majesteit afdaalt om ons van de stof en de vergankelijkheid te bevrijden* – zoals de catechismus het verwoordt – ons diepste en hoogste Zelf brengt ons middels de vijf punten van het meesterschap uit de innerlijke afdaling weer terug tot in het fysieke leven. (In de tweede fase gaat het leven in wisselwerking met de uiterlijke wereld immers gewoon door, zoals we hiervoor reeds stelden.). De opdracht van het nieuwe meesterwoord is volbracht – we zijn herrezen als Zoon van de Vader, als de soevereine mens, die we ook in andere verhalen kennen als de gezalfde.

Het ritueel Soeverein Prins van het Rozenkruis

Het ritueel Soeverein Prins van het Rozenkruis werkt de lijdensweg wel uit – zelfs uitgebreid.

Vergelijkbaar met de reis langs de uiterste, buitenste duisternis in het 3^e graads ritueel verkeren we eerst in de duisternis van de zwarte tempel. (zie hierna) Het gebeuren aldaar kent enkele te onderscheiden stappen:

- We leren op drie reizen de zin van drie nieuwe lichten kennen: Geloof, Hoop en Liefde.
- Het is de liefde, die ons vervolgens leert, dat de ultieme consequentie van ons streven de kruisweg is. Dat is immers de enige oplossing om het reeds eerder genoemde probleem van de dictator en wat we later ook nog als de door zon en maan geïntroduceerde paradox zullen ontmoeten, te overstijgen.
- Het voorbeeld, dat Jezus de mensheid gaf wordt ons voorgehouden en gedachten over de liefde worden ons aangereikt.
- De bereidheid die lijdensweg te gaan doet in ons de *'prinselijke', aanstaande* soeverein geboren worden.
- Vervolgens worden we op de kruisweg voorbereid. We moeten ons realiseren, dat fysiek en geestelijk leed, smaad, verguizing, verloochening, totale vereenzaming en volledige zelfopoffering ons te wachten staan.
- Dan maken we de kruisgang rond het Tableau. Intuïtie en inspiratie verpersoonlijkt door de Geleider en E.:Mr. leiden ons over de weg van het kruis (Via Crucis) vol vereenzaming, twijfel en vertwijfeling, waarbij veel zinnen uit de lijdensweg van Jezus in herinnering worden geroepen. Het blijkt de weg naar het licht te zijn (Via Lucis).

Het drievoudig verbond van de oude orde is door de kruisweg hernieuwd. Het oude en nieuwe meesterwoord kunnen zich nu eerst in het die dualiteit overstijgende Woord integreren.

(Het gebeuren in de rode tempel valt buiten het thema van dit bouwstuk. Hier gaat het om de weg naar het soeverein worden.)

De betekenis van Licht en Duisternis in de 3 rituelen (1^e gr, 3^e gr, Pr.vh RK:.)

of

De 'nood', die dwingt tot het ontwaken in een innerlijke belevingswereld

De 'ademende' kosmos – de 'ademende' aarde en het Duistere Tijdperk

Het 'ademen' van de kosmos begint met wat onze wetenschappers de 'oerknal' noemen. Het gevolg is de ontwikkeling van een uitdijend heelal, dat onder andere verdichting tot in de fysiekmateriële wereld tot gevolg heeft. Zo boven, zo beneden. Dat geldt dus ook voor een zonnestelsel, dat op een gegeven moment ook grote verdichtingen tot stand brengt in de vorm van 'uitgekristalliseerde' planeten.

Waar het ons om moet gaan is het besef, dat alles, en dus ook onze aarde, onderhevig is aan een soort ademend proces van toenemende en afnemende verdichting. Bij wijze van spreken: wie als Hermes, de bode der goden, over de Linea Sacra zou vliegen van de geestelijke wereld in het O: naar de stoffelijke wereld in het W:, en weer terug, of wie zich de woorden van de E.:Mr. in de broederketen van het 3^e graads ritueel voorstelt, maakt denkbeeldig een reis van toenemende verdichting en op de terugweg een reis van toenemende vergeestelijking mee.

Dat proces maakt volgens het mystieke denken ook onze aarde in samenhang met de rest van ons zonnestelsel mee. Vandaar de mythische vertellingen over een aarde, die vroeger nog met de zon en andere planeten verenigd was, later als zelfstandige planeet nog door nevels was omhuld, waarna door verdere afkoeling en condensering van die nevels de grote oceanen en rivieren ontstonden.

Hoe meer verdichting, verharding en afkoeling, hoe meer de geestelijke werelden uit zicht geraakten en dus uiteindelijk alle leven, waaronder de mens steeds meer in de 'verduistering' van het geestelijke licht terecht kwam.

Het gaat er nu niet om, in hoeverre de lezer zich bij dit soort gedachten thuis voelt, of deze naar het rijk der fabelen meent te moeten verwijzen, maar hierin ligt simpelweg de reden, waarom er in onze ritus op verschillende manieren van verduistering sprake is.

3^e graads ritueel

We kwamen hiervoor tot de notie, dat de mensheid met het nieuwe meesterwoord de stap naar de innerlijke beleving zet, die voorwaardelijk is om een soeverein mens te kunnen worden. Vervolgens ontdekten we dat die transitie verbonden is met de Europees-Westerse cultuur en ca drie millennia omspant. Maar waar komt de nood vandaan, die de mens tot die overstap naar een innerlijke wereld aanzette? We ontdekten immers, dat de oorzaak om innerlijk te gaan ontwaken altijd door *nood* in de uiterlijke belevingswereld voort komt. Pas als de mens er in zijn uiterlijke belevingswereld niet meer uitkomt, zit er voor hem niet anders meer op, dan bij zichzelf te rade te gaan en de 'verlossing' uit de nood in het eigen wezen te zoeken.

Met het bovenstaande wordt pas duidelijk, waar de nood vandaan komt, die tot die transitie aanzet. Het blijkt een planetair gebeuren te zijn. Als in het 3^e graads ritueel van de *diepste, buitenste duisternis* wordt gesproken, waar de kandidaat gedoemd is doorheen te moeten gaan, is dat hetzelfde wat in het Hindoeïsme met het Kali Yuga, het Duistere Tijdperk wordt bedoeld. Het is een planetaire conditie, die ons overkomt en waar alle leven

en dus ook de mens mee heeft te dealen. Het mystieke denken gaat ervan uit, dat wij de laatste millennia in dat planetaire stadium van de grootste duisternis verkeren.

Terecht komen in de *uiterste, buitenste duisternis*, zoals dat in ons 3e graads ritueel heet, betekent extreme verwijdering van de geestelijke werelden, van het licht. De *uiterlijke buitenwereld* brengt de mens daardoor de *nood*, die voorwaardelijk is om hem te 'dwingen' de oplossing in zichzelf te gaan zoeken.

1^e graads ritueel

Het bovenstaande planetaire gebeuren is natuurlijk ook de dieper liggende reden voor de blinddoeking in het 1e graads ritueel. De tweede fase van de bewustzijnsontwikkeling wordt ingezet met het innerlijke ontwaken, maar de wisselwerking met de buitenwereld houdt niet op. De lering ligt echter vooral in de arbeid aan onszelf en in innerlijke zin. Dat geldt voor alle drie de reizen en ook voor de leerling-arbeid aan de ruwe steen.

Het ritueel Soeverein Prins van het Rozenkruis

In het ritueel Soeverein Prins van het Rozenkruis vinden we deze thematiek in het vertoeven in de duisternis van de zwarte tempel. Heel veelzeggend is de aanwezigheid van een omfloerste aardbol, die ons duidelijk maakt, dat de duisternis de gehele aarde betreft en dat de duisternis in onze geest een planetaire oorzaak heeft.

Gewetensvraag 5a

De ritus geeft wel aan, dat ons leven met dat van Moeder Aarde en de ons omringende planeten verbonden is, maar geeft geen directe aanwijzing, waardoor wij in de duisternis terecht zijn gekomen. Wie de planetaire samenhang serieus neemt, moet er toch toe komen om *de oorzaak van de duisternis* ook in dat grotere verband te gaan zoeken. Er zijn in onze ritus geen duidelijke aanknopingspunten, die tot bovenstaande benadering uitnodigen. Vandaar mijn vijfde gewetensvraag: Kunnen we het ons nog permitteren in deze tijd, waarin het zo duidelijk wordt, dat ons leven met het wel en wee van Moeder Aarde verbonden is, nauwelijks bij die samenhang stil te staan. (Hierna volgt nog een verenging van deze gewetensvraag, beperkt tot zon en maan.)

De Linea Sacra – de tempeltrap met 7 treden – de Middenkamer of

De route die voert naar de soevereiniteit

We hebben inmiddels veel aangaande innerlijk ontwaken en soevereiniteit gevonden, maar de belangrijkste vraag is en blijft natuurlijk hoe die weg naar soevereiniteit te gaan.

Dramatisch hebben we die uitvoerig besproken door stil te staan bij de lijdensweg. Maar naast de dramatische verbeelding van de route naar de soevereiniteit beeldt het tableau van het 1e en 2e graads ritueel ons met de Linea Sacra en de tempeltrap met zijn 7 treden, die voeren naar de Middenkamer, een verbeelding van die weg, die naar mijn overtuiging ons ook onontbeerlijke informatie geeft. Waar die uit bestaat, is opgenomen in de beschrijving van de de vierde gewetensvraag.

Gewetensvraag 4

Kunnen we het ons in deze tijd en wereld nog permitteren nagenoeg geen enkele aandacht te geven aan de betekenis van de Heilige Lijn, de tempeltrap met zijn zeven treden en de Middenkamer?

De 7 treden staan voor de opeenvolgende energetische sferen met steeds hogere frequenties en de daaruit voortkomende hogere geestelijke vermogens. Door zijn innerlijke ontwaken en ontwikkeling zal de mens steeds meer van die hogere vermogens gebruik kunnen, zo niet moeten gaan maken. Immers, zonder die hogere geestelijke vermogens zoals intuïtie en inspiratie en een compleet andere kijk op onze fysiekmateriële wereld zal de reis naar de soevereiniteit moeilijk, zo niet onmogelijk volbracht kunnen worden en zullen de Middenkamer en het Ken U Zelf nooit bereikt kunnen worden. De lijdensweg valt niet te volbrengen door simpelweg een enorm incasservermogen aan de dag te leggen. Is het niet bedenkelijk, dat de treden van de tempeltrap in de praktijk van de maconnieke arbeid feitelijk nooit ter sprake komen?

De betekenis van Zon en Maan in de maconnieke ritus of

Het grootste struikelblok op de reis naar de soevereiniteit (de planetaire oorzaak van de paradox)

De maankrachten

Het levenslichaam van de Maan kent niet het fysieke leven zoals op aarde – het wordt daardoor in vergelijk met de aarde meer door materiële energieën gedomineerd. Dat verschil werkt op de aarde en al het daarmee verbonden leven in. De maankrachten zijn dan ook in hun uitwerking op alle leven op aarde 'verdichtende' krachten, die de oorspronkelijke geestelijke eenheid van alles meehelpen in de stoffelijke 'verbrokkeling' te trekken – verdichting in de fysiekmateriële wereld betekent immers ook 'verbrokkeling', fragmentatie. Vertaald naar het leven van de mens, dwingen de maankrachten hem te **individualiseren**, los en vrij te komen van al wat verder op aarde te vinden is, wat in ultieme psychologische zin betekent: **een soeverein mens worden**.

De zonnekrachten

Het levenslichaam van de Zon kent in vergelijking met dat van de aarde juist veel hogere energieën. De zonnekrachten zijn dan ook in hun uitwerking op alle leven op aarde verbindende, verwarmende, verenigende **liefdeskrachten**, die ons doen verlangen naar **de vereniging van al wat leeft**.

Zo vinden we hier de planetaire oorzaak voor *'het probleem van de dictator'*, de paradox, die we al eerder ontdekten onder de alinea *Wat is soevereiniteit – het hoofdbegrip van dit bouwstuk?* Het is de paradox, waarin alle leven op aarde en dus ook iedere mens verkeert, want Zon en Maan trekken aan het aardse leven in tegengestelde richting.

Die paradox kan de mens alleen oplossen, als hij:

- in harmonie met de maankrachten tot een werkelijk soeverein mens wordt,
- en *tegelijkertijd* juist vanuit die soevereiniteit zich door de kracht van de liefde in harmonie met de zonnekrachten in liefde met alles verenigt.

Dan overstijgt hij de dualiteit, die hem planetair wordt opgelegd. We komen weer bij het gegeven, dat een kandidaat de eerste maal met het licht van de Maan wordt geconfronteerd met de *plicht* *“Op U komt het aan!”* en de 2^e maal met het licht van de Zon en de *genade* van de liefdevolle eenheid in de Broederketen.

Heel belangrijk is, dat we de verdichtende werking van de maan niet minderwaardig achten ten opzichte van die van de zon. Immers, zonder ons ego – niet te verwarren met zelfzuchtig egoïsme – zullen we nooit de zo noodzakelijke soevereiniteit kunnen opbouwen. Het omgekeerde geldt eveneens: zonder de zonnekrachten zullen we in onze zelfzucht als de voornoemde dictator vast lopen en ten onder gaan.

Het is niet voor niets, dat de A.:Mr.: bij de opening van de loge zich met zon en maan als een drie-eenheid van lichtgevende ‘regeerders’ presenteert.

Dit krachtenspel tussen zon en maan is o.a het basale gegeven in de reeds eerder genoemde opera **Die Zauberpöte** van Mozart en Schikaneder.

Uit het bovenstaande mag blijken dat de paradox, waarin zon en maan alle leven en dus ook de mens op aarde plaatsen, het grootste struikelblok vormt op zijn reis naar de soevereiniteit. In alles speelt namelijk onderhuids in ons het getouwtrek tussen deze tegengestelde tendensen de hoofdrol. Bewustwording van die paradox is dan ook voorwaardelijk om deze te overstijgen in onze reis naar soevereiniteit. Zo kom ik tot mijn vijfde gewetensvraag.

Gewetensvraag 5b

Kunnen we het ons nog permitteren het planetaire verband, waarin de ritus ons bestaan en onze arbeid toch nadrukkelijk plaatst, zij het vereenvoudigd tot alleen de invloed van zon en maan, bijna geheel te verwaarlozen?

Samenvatting van het voorafgaande

Voor dat we tot slot gedachten aangaande *de actualiteit van het soeverein worden* – de titel van dit bouwstuk – zullen ontwikkelen, lijkt het zinvol het voorgaande samen te vatten.

We zijn op zoek geweest naar thema's, die soevereiniteit aangaan.

1. Allereerst hebben we ontdekt, dat duurzame soevereiniteit een paradox met zich brengt. Het 1e graads ritueel leert ons, hoe deze paradox te overstijgen: De enige ‘aanpak’ ligt verscholen in de combinatie van een notie en een bereidverklaring: *de notie van het “Op U komt het aan!”* en *de bereidheid de bittere beker tot op de bodem te ledigen*. Later ontdekten we, dat de oorzaak van deze paradox ligt in de tegengestelde krachten van zon en maan, die alle leven op aarde ondervindt en dus ook de mens.
2. Vervolgens ontdekten we, dat reis naar de soevereiniteit alleen ingeslagen kan worden, als een mens de overgang heeft gemaakt naar het innerlijke ontwaken. Dat is een kosmische wet, die al in de bovenmenselijke werelden speelt. Het 3e graads ritueel leerde ons dat daar het nieuwe meesterwoord voor geldt.
3. De Hiram-mythe leerde ons in welk tijdsgewricht en welke cultuur de overgang naar het innerlijke ontwaken een aanvang nam en dat die overgang tot op de dag van vandaag nog voortduurt.
Een opsomming van vermogens (zie het kader), die de mens zich door het innerlijke ontwaken is begonnen eigen te maken, diende om de tegenstelling tussen de oude en de nieuwe orde ons bewust te worden.
4. Vervolgens ontdekten we, dat de lijdensweg voorwaardelijk is om werkelijk tot de soevereiniteit te komen.
5. Daarna zijn we ons bewust geworden, dat de *nood*, die tot deze cultuuromslag in de bewustzijnsontwikkeling van de mens leidde, een planetaire oorsprong heeft: de afdaling in de verdere verdichting van onze woonstee Moeder Aarde bracht een aardetijdperk van *uiterste, buitenste duisternis*, waardoor de geestelijke lichtwereld uit zicht raakte. Dat gegeven zagen we in drie ritualen op verschillende manieren dramatisch terug.
5. Daarna ontdekten we, dat de reis, die middels de lijdensweg naar de soevereiniteit voert, over de Heilige Lijn langs zeven te onderscheiden ‘ treden’ van steeds hogere geestelijke vermogens naar de Middenkamer voert. Alleen wie de Middenkamer heeft bereikt, heeft de mogelijkheid om duurzame soevereiniteit aan de dag te leggen.
6. Tenslotte stonden we stil bij de werking van zon en maan, die we al bij 1. noemden.

Waarom is het soeverein worden in deze tijd zo actueel?

Het thema van dit bouwstuk is *de actualiteit van het soeverein worden*. Waarom is dit thema nu juist zo actueel, terwijl we doorgaans toch veronderstellen, dat onze rituelen van alle tijden zijn?

Het antwoord ligt in de tijd- en cultuurgebondenheid van het innerlijke ontwaken. Wat ca. 3000 jaar geleden aanving bij enkelingen, is in de afgelopen eeuwen steeds meer mensen gaan beroeren. Enkele innerlijk ontwaakten hadden vroeger nauwelijks invloed op hun samenlevingen. Maar naarmate het aantal geïndividualiseerde mensen groter werd, werd ook hun invloed op hun omgeving groter.

Die toename verloopt *exponentieel*. De verklaring daarvoor ligt in het feit, dat innerlijk ontwaakte mensen *creativiteit* inbrengen, waardoor samenlevingen versneld veranderen. Daarom gebeurt er nu in de wereld en in individuele mensen in één decennium zoveel meer dan vroeger in eeuwen.

Dat heeft weer een enorm stimulerende en wekkende invloed op de ‘achterblijvers’, die nog wel tegenstribbelen, maar simpelweg in de vaart der volkeren worden meegetrokken.

We moeten het hoofdproces niet uit het oog verliezen, als oerconservatieve stromingen zich nog een paar decennia hardvochtig verzetten en enkele dictators hun posities nog goed weten te handhaven. De tragiek van de ‘blinde traditiebewaarders’ in veranderende tijden is, dat hun strijd tegen het nieuwe evenredig met de groei van het nieuwe heftiger wordt en daardoor uiteindelijk altijd in ridicul en misdadig gedrag culmineert, waardoor hun reactionaire streven tenslotte implodeert.

Eén van de opdrachten van de K.:K.: is niet door cynisme verblind de grote lijn uit het oog te verliezen, maar te blijven zien, hoe de wereldorde gewoon voortstuwt en het bouwplan van de kosmos voortzet. *Want wat zien we, als we goed naar het huidige wereldgebeuren kijken?*

We zijn inmiddels in een mondiale samenleving terecht gekomen, waar iedereen met iedereen rekening *moet* gaan houden. Aan de hiervoor beschreven planetaire nood – die van de duisternis – voegt zich in deze tijd nog een andere *nood* toe: Iedere wereldburger wordt tot innerlijk ontwaken en – of hij dat nu wil of niet en al was het maar uit eigen belang – tot het tonen van solidariteit ‘gedwongen’. En in feite gaat het dan over niets anders dan de twee voorwaarden om de reis naar de soevereiniteit aan te gaan.

De realiteit toont nog heel veel onvermogen en dat voedt het altijd weer opkomende cynisme. Maar dan vervallen we weer in de eeuwige denkfout door alleen naar de cijfertjes te kijken en ons niet te realiseren, hoe veel moeilijker de sommetjes zijn geworden. We zijn in een mondiale samenleving terecht gekomen, waarin ondanks het oneindig veel grotere aantal mensen dan ooit tevoren, waardoor het alleen maar moeilijker is geworden om de vrede te bewaren, toch de roep om democratie, solidariteit, mensenrechten en de overtuiging, dat oorlog, corruptie en ongelijkheid bestreden moeten worden, mondiale thema’s zijn geworden. Dat is een opdracht met een moeilijkheidsgraad, die de mens nog nooit heeft gehad. Het gevolg is, dat iedere mens als individu als nooit tevoren individueel ter verantwoording wordt geroepen en voor zijn eigen overleven gedwongen wordt naast uiterlijke zekerheden, ook innerlijke zekerheden op te bouwen. (zie in het kader *Maatschappelijke gevolgen van het innerlijk ontwaken van de individuele mens*.)

Wat is nu het kardinale thema in dit mondiale gebeuren? Niets minder, dan dat alle mensen worden aangezet tot innerlijk ontwaken, tot het opbouwen van innerlijke zekerheid, tot het besef, dat het op hun zelf aankomt en dat ze de ander steeds meer in zijn vrijheid hebben te accepteren. Het valt buiten het kader van deze beschouwing, maar bij bijna alle grote thema’s, waarmee de mondiale menselijke samenleving in deze tijd wordt geconfronteerd, wordt de mens innerlijk aangesproken en wordt zijn vermogen om soeverein in het leven te leren staan, meer uitgedaagd.

Al deze inzichten liggen verscholen in onze ritus. Hij is nog volstrekt actueel. Laten we zuinig op onze traditie zijn en waken voor ‘profane’ vernieuwingslust.

Moge ook het dieper liggende goud van de maçonnieke ritus worden gedolven, de Koninklijke Kunst ter ere en haar beoefenaren tot zege.